

Κείμενο 1

Τα νέα δικαιώματα της ψηφιακής πολιτειότητας

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα από επιστημονικό άρθρο του Francisco Javier Moreno Gálvez, Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης Κάρλος ΙΙΙ (σε μετάφραση Μαριλίας Τίλλη). Το άρθρο δημοσιεύτηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Κυβερνοακτιβισμός, Ψηφιακή Πολιτειότητα και Νέα Αστικά Κινήματα».

Σε έναν κόσμο όπου η πληροφορία είναι δύναμη και οι νέες τεχνολογίες καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό με τι και με ποιον ερχόμαστε σε επαφή, ο ψηφιακός αποκλεισμός, η πρακτική/ υλική αδυναμία πρόσβασης στις νέες τεχνολογίες ή η γνωσιακή αδυναμία χρήσης τους, οδηγεί σε κοινωνικό αποκλεισμό. Ακολουθώντας τον Bustamante Donas¹,θα μπορούσαμε να ορίσουμε την έννοια της ψηφιακής συμπερίληψης με βάση τρεις κύριες κατευθύνσεις. Αρχικά, ως διεύρυνση της έννοιας της πολιτειότητας², υπό την έννοια της δυνατότητας επικοινωνίας με τη διοίκηση μέσω των νέων τεχνολογιών και τη δημιουργία νέων μορφών κοινωνικής ιδιοποίησης³ της τεχνολογίας. Δεύτερον, από κοινωνικοοικονομικής άποψης, ως μια προσπάθεια καταπολέμησης του ψηφιακού αποκλεισμού ομάδων παραδοσιακά αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας, μέσω της προώθησης πολιτικών επαγγελματικής κατάρτισης. Τρίτον, ως ένα σύνολο πολιτικών εκπαίδευσης των πολιτών, με στόχο τη δημιουργία μιας συλλογικής νοημοσύνης που διασφαλίζει την αυτόνομη συμπερίληψη της κάθε χώρας σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

Υπό αυτή την έννοια, εφόσον ο ψηφιακός αποκλεισμός (η αδυναμία πρόσβασης ή η έλλειψη γνώσεων σχετικά με τη χρήση των νέων τεχνολογιών) συνεπάγεται τον κοινωνικό αποκλεισμό, η πλήρης άσκηση της πολιτειότητας μπορεί να διασφαλιστεί μόνο μέσω πολιτικών ψηφιακής συμπερίληψης και κατάρτισης των πολιτών, ώστε να είναι σε θέση να απολαύσουν τις δυνατότητες προσωπικής ολοκλήρωσης που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες.

Έτσι λοιπόν, η κοινωνική ιδιοποίηση των νέων τεχνολογιών αποκτά κεντρικό

¹ Bustamante Donas: καθηγητής πολιτικής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Complutense της Μαδρίτης

² πολιτειότητα : η ιδιότητα του να είναι κανείς πολίτης

³ ιδιοποίηση : οικειοποίηση, η ενέργεια του ιδιοποιούμαι, δηλαδή κάνω κάτι δικό μου.

ρόλο για το δικαίωμα στην επικοινωνία. Εφόσον η πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες απαιτεί ψηφιακούς πόρους και υποδομές, και εφόσον η χρήση τους απαιτεί από το κάθε άτομο ή κοινότητα να διαθέτει ψηφιακές δεξιότητες και πολιτισμικό κεφάλαιο, ώστε να μπορέσει να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες της τεχνολογίας, η ιδιοποίηση επιφέρει μια πολιτισμική μεταμόρφωση του ατόμου-που εξατομικεύει τις τεχνολογίες και επηρεάζεται από αυτές μέσω της ιδιοποίησης,-αλλά και του περιβάλλοντός του. Εντούτοις, τόσο το δικαίωμα στην επικοινωνία όσο και η κοινωνική ιδιοποίηση των νέων τεχνολογιών εξαρτώνται και από την έκφραση άλλων δικαιωμάτων οικονομικής και πολιτικής φύσης, με τα οποία έχουν μια αναπόφευκτη σχέση. Η μελέτη της ανισότητας των τάξεων ως θεμελιώδης παράγοντας για την κατανομή, την πρόσβαση και την ικανότητα παραγωγής πληροφοριών έχει αποτελέσει ιστορική διεκδίκηση της πολιτικής οικονομίας της πληροφόρησης. Κατά συνέπεια, ανάλογα με τη θέση στην οποία βρίσκεται ο καθένας, μπορεί να βρεθεί στην πλευρά είτε των νικητών είτε των ηττημένων της πληροφοριακής επανάστασης.

Κείμενο 2

Νέες μορφές συμμετοχικού Διαδικτύου

Το κείμενο είναι απόσπασμα από διπλωματική εργασία της Σταυρούλας Αβράμη με θέμα «Το Δικαίωμα της έκφρασης στο Διαδίκτυο και οι περιορισμοί του» στο πλαίσιο των σπουδών της στη Νομική σχολή του ΑΠΘ.

Η ευρεία ανάπτυξη του Διαδικτύου και η απήχυσή του έφερε στο τεχνολογικό προσκήνιο νέες μορφές συμμετοχικού Διαδικτύου, όπου οι χρήστες, δεν περιορίζονται σε μια απλή χρήση των διαδικτυακών υπηρεσιών, αλλά αντίθετα λαμβάνουν μέρος στην διαμόρφωση του περιεχομένου τους. Η δημοσίευση πληροφοριών, προσωπικών απόψεων και σχολίων, εικόνων, αλλά και η άμεση χωρίς λογοκρισία επικοινωνία μεταξύ των χρηστών είναι οι βασικοί λόγοι της εντυπωσιακής ανάπτυξης νέων μορφών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, όπως είναι τα ιστολόγια (blogs) και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Σχετικά με τις διαπιστωμένες λειτουργίες των κοινωνικών αυτών δικτύων που λειτουργούν στο Διαδίκτυο, θα έλεγε κανείς ότι εντάσσονται η προώθηση συμφερόντων ομάδων, η διάδοση πληροφοριών, η δημιουργία τάσεων μόδας, η μετάδοση ιδεών, αντιλήψεων και συναισθημάτων, αλλά ακόμη και η μεταβολή προτιμήσεων ψηφοφόρων σε εκλογικές αναμετρήσεις. Μια πλοήγηση στο σημερινό Διαδίκτυο αποκαλύπτει ένα ολόκληρο «οικοσύστημα» αποτελούμενο από ψηφιακές γειτονιές και εικονικές

κοινότητες, cyber-salons και cyber-commons, τεχνολογικώς δημιουργημένα πεδία λόγου και δράσης, στα οποία διαρκώς και περισσότεροι άνθρωποι αποφασίζουν να συμμετάσχουν, ώστε να σχηματισθεί μια διαδικτυακή παρέα.

Ο Ιστός 2.0 περιλαμβάνει ουσιαστικά όλες εκείνες τις διαδραστικές διαδικτυακές εφαρμογές που προωθούν τη διαμοίραση πληροφοριών, την παραγωγή περιεχομένου από τους χρήστες και τη συμμετοχικότητα και συνεργατικότητα σε επίπεδο ανταλλαγής πληροφοριών και περιεχομένου.

Κείμενο 3

[Η συνέχεια...]

Το απόσπασμα από το έργο του Γιώργου Παναγιωτίδη (1965 -) «Ισος Ιησούς», εκδόσεις Γαβριηλίδης – Βακχικόν.

Ο Αίμων επανέλαβε την ερώτηση.

-Τι είναι ο κόσμος που ζούμε, Αντιγόνη;

-Ο κόσμος; Το σκηνικό του θεάτρου που πρωταγωνιστούμε, απάντησε για πολλοστή φορά εκείνη, τραβώντας προς τα επάνω το δεξί της μάγουλο και τρεμοπαίζοντας ένα συνωμοτικό μειδίαμα για λίγο.

-Κι ο Θεός, Αντιγόνη; Υπάρχει ο Θεός;

-Βεβαίως και υπάρχει καλέ μου, είναι ο νεκρός μας πατέρας, είπε η Αντιγόνη γελώντας δυνατά αυτήν τη φορά, τόσο που κάποια σκυλιά, κάπου μακριά, αλύχτησαν ανήσυχα και κάποια πουλιά τρόμαξαν και πέταξαν μακριά τους.

-Κι ο Φοίβος, ο γιος μας, τι είναι για εμάς ο Φοίβος;

-Τα μυαλά μας ενωμένα σ' ένα μυαλό, τα κύτταρά μας ενωμένα σ' ένα σώμα.

-Ναι, το παιδί μας είναι μία κιβωτός που θα μας μεταφέρει στον χρόνο λίγο πιο πέρα, που θα κρατήσει ζωντανό λίγο περισσότερο, κάτι από τα μυαλά μας, κάτι από τα κύτταρά μας, λίγο περισσότερο από το σημείο του χρόνου που θα τερματίσουμε εμείς.

-Αίμων, εάν δεν υπάρχω εγώ τότε δεν θα υπάρχει τίποτα. Ο ίδιος μου ο γιος δεν θα έχει απολύτως καμία σημασία για εμένα, δεν θα υπάρχει γιατί δεν θα υπάρχω εγώ.

-Σκέψου, αν μπορούσαμε να φτιάχναμε έναν υπέρ-υπολογιστή που να επεξεργάζεται με ανυπολόγιστη ισχύ ό,τι βλέπεις και ό,τι σε βλέπει, όσα οσφραίνεσαι και όσα σε οσφραίνονται, όσα γεύεσαι και όσα σε γεύονται, ό,τι ακούς και ό,τι σε ακούει, ό,τι αγγίζεις και ό,τι σε αγγίζει. Αν μπορούσαμε να φτιάχναμε έναν υπέρ-υπολογιστή που να πλημμυρίζει από τις αισθήσεις σου και να τις μεταφέρει και να τις φορτώνει στη μνήμη του, που όσο ζεις να γίνεται εσύ. Τότε ίσως και να ήταν σαν να υπάρχουν δύο

φορές, σαν να είσαι ένα ανθρώπινο μυαλό αγκιστρωμένο στο μυαλό ενός υπολογιστή, ένα ανθρώπινο μυαλό φορτωμένο στην απέραντη μνήμη του. Και όταν θα μιλάει εκείνος και όταν μου μιλάει εκείνος, ίσως είναι σαν να μιλάς εσύ, σαν να ακούω εσένα για πάντα.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Σε 50-60 λέξεις να αποδώσεις τις νέες μορφές συμμετοχικού διαδικτύου στις οποίες αναφέρεται το Κείμενο 2.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Να περιγράψεις τον τρόπο με τον οποίο εξασφαλίζεται η αλληλουχία των νοημάτων στις τρεις παραγράφους του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Ποια είναι η πρόθεση της συντάκτριας του Κειμένου 2; (μονάδες 4) Να καταγράψεις δύο (2) γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιτυγχάνει το στόχο της. (μονάδες 6).

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ποιες φιλοσοφικές ανησυχίες εκφράζουν τα πρόσωπα του αποσπάσματος και πώς αυτές αισθητοποιούνται στο κείμενο; (τρεις αναφορές σε σχετικούς κειμενικούς δείκτες κρίνονται επαρκείς). Ποια είναι η γνώμη σου για τις δυνατότητες του υπέρ-υπολογιστή, όπως αναφέρονται στο απόσπασμα; Η έκταση του ερμηνευτικού σχολίου σου να είναι 150-200 λέξεις.

Μονάδες 15